

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', thứ Sáu, ngày 20/02/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 347

PHẢI NÊN TRÂN TRỌNG CÁI DUYÊN TỐT

Chúng ta nên biết rằng duyên phận tốt không dễ gì gặp được mà chúng ta phải trải qua nhiều đời nhiều kiếp tu hành mới có được. Trên Kinh Phật nói: **“Cố duyên đi chung một chuyến đò cũng là duyên phận từ nhiều đời mới có thể tương ngộ”**. Chúng ta có duyên được làm việc thiện lành cùng nhau là vô cùng hiếm có, vì vậy cần hết sức trân trọng.

Kinh Phật có dạy: **“Thế gian vô thường, khổ, không, vô ngã”**. Thế gian này biến đổi rất nhanh chóng. Chúng ta thấy mọi người tất bật lo toan cho mấy ngày Tết; thế rồi hôm nay đã là mừng Bốn. Nếu chúng ta làm được những việc tốt đẹp thì công đức ấy vẫn còn lại. Ngược lại, nếu chúng ta vui chơi, ăn nhậu thì thời gian cũng đi qua một cách vô ích. Những việc làm thiện lành như: hiếu kính đối với tổ tiên, hiếu thảo đối với cha mẹ hay góp sức chia sẻ với cộng đồng và xã hội - đó mới là những thứ thật sự tồn tại bền lâu. Nếu chúng ta thỏa mãn **“năm dục sáu trần”** thì niềm vui đi qua rất nhanh nhưng chúng ta sẽ phải nhận hậu quả lâu dài vì những tội nghiệp mà mình đã tạo ra.

Đến giai đoạn này, tôi cảm thấy cho dù người thế gian có đưa ra địa vị hay tiền tài để bảo tôi làm những việc xấu ác, tôi cũng nhất định không làm. Cho dù người ta có cản trở, phá hoại không cho tôi làm việc tốt, tôi vẫn cứ kiên trì thực hiện. Bởi lẽ, chỉ cần chúng ta khởi một niệm tốt thì đã phát ra một năng lượng, một từ trường thiện lành; hướng hồ từ tâm tốt chuyển hóa thành hành động thực tiễn thì nó sẽ tạo thành một vùng từ trường rất an lạc.

Hôm trước, tôi có hỏi em trai tôi về tình hình trong dịp Tết như thế nào, bà con hàng xóm có sự chuyển biến gì không và Tết này có ai đến tặng quà hay không. Tôi hỏi như vậy không phải vì quan tâm đến giá trị của món quà, mà là muốn xem người thế gian có phát khởi được cái tâm cho đi hay không. Đạo lý

thế gian thường là: “*Bánh ít trao đi thì bánh quy trao lại*”. Em tôi nói rằng những ngày qua có nhiều người mang trái cây, lạp xưởng đến treo ở cổng.

Thời gian qua, hằng ngày người em này đều làm đậu phụ để cho tặng hàng xóm; ai thích lấy một túi thì lấy, ai thích lấy hai túi hay năm túi cũng được. Đến dịp Tết, có nhiều người đã đến tặng quà gia đình người em một cách thâm lặng. Chúng ta cho đi một cách vô tư vô cầu thì họ cũng phát khởi được cái tâm cho đi một cách vô tư vô cầu. Tôi nghĩ chắc hẳn gia đình người em cảm thấy rất vui vì điều này.

Hòa Thượng nói: “*Tôi giảng Kinh hơn năm mươi năm qua, tôi đã đi qua rất nhiều quốc gia và khu vực, thế nhưng tôi không bị ô nhiễm, không bị hoàn cảnh dao động*”. Nguyên nhân do đâu mà Ngài có thể ở trong cảnh duyên đầy cám dỗ mà không bị cám dỗ, ở trong cảnh duyên đầy dao động mà không hề bị dao động? Hòa Thượng dạy bốn chữ: “*Tâm Hạnh Tại Đạo*”. Đây là câu nói rất đáng để chúng ta ghi nhớ. “*Tâm Hạnh Tại Đạo*” nghĩa là tâm luôn ở nơi Kinh luận, tâm luôn ở nơi giáo huấn của Phật; hoàn cảnh bên ngoài có dao động hay cám dỗ đến đâu cũng không thể tác động được đến tâm, vì tâm luôn ở nơi Đạo, ở nơi Kinh giáo, ở nơi giáo huấn của Phật.

Hòa Thượng nói: “*Tôi không một ngày nào là không đọc Kinh, không học Pháp*”. Ngày nào Ngài cũng đọc Kinh, học Pháp nên ngày ngày đều đang khế nhập kinh điển của Phật Bồ Tát. Vì vậy, cái “*Thế vị*” không thể nồng hậu hơn được cái “*Pháp vị*”. Cái vị ngọt của thế gian như danh vọng lợi dưỡng, tài sắc danh thực thùỳ - những vị này không đủ nồng để làm cho tâm Ngài khởi niệm dính mắc. Bởi lẽ, tâm Ngài luôn ở nơi Đạo nên hương vị Phật pháp nồng nàn hơn; từ đó cái “*Thế vị*” không thể làm ô nhiễm được.

Ngược lại, hằng ngày chúng ta huân tập Phật pháp quá ít và quá cạn, cho nên chúng ta mới dễ bị ô nhiễm. Người ta cho mình một chút danh, mình liền dính vào danh; cho mình một chút lợi, mình liền dính vào lợi. Đó là vì cái “*Pháp vị*” không nồng nàn, không sâu sắc ở trong chúng ta. Hòa Thượng nói rằng Ngài nếm được cái “*Pháp vị*” nồng nàn, nên những vị ngọt của thế gian không làm cho Ngài bị dao động. Tôi hết sức cảm khái câu nói trên của Hòa Thượng: “*Tâm Hạnh Tại Đạo*”.

Vậy làm thế nào để mỗi chúng ta đạt được “*Tâm Hạnh Tại Đạo*”? Chữ “*Hạnh*” ở đây chính là hành vi. Tâm của mình và hành động của mình phải luôn ở nơi Đạo. Đạo chính là chuẩn mực, là lời giáo huấn của Phật Bồ Tát, Thánh Hiền. Hòa Thượng đạt được như vậy là vì suốt hơn năm mươi năm, không một ngày nào Ngài không tụng Kinh học Pháp. Chúng ta thấy Hòa Thượng mà còn phải huân tập Phật pháp đến như vậy, huống hồ chúng ta thì lúc có lúc không, thậm chí còn để cho tập khí dấy khởi.

Tôi quan sát thấy rõ ràng Mười thiện là căn bản của căn bản; đó là nền tảng của người tu học từ lúc sơ phát tâm cho đến khi thành Phật. Nếu chúng ta vẫn phạm phải Mười thiện mà tưởng rằng phạm một chút cũng không sao thì chúng ta đã sai. Nếu phạm phải một lần thì coi như chúng ta phải làm lại từ đầu. Chúng ta chưa thấy tập khí là đáng sợ nên hằng ngày vẫn để nó dấy khởi và dẫn dắt mình. Người có thói quen nói dối thì vẫn nói dối; người thích uống rượu thì vẫn uống rượu. Có những việc tuy chưa dám làm nhưng trong tâm vẫn khởi lên tà niệm. Đừng lầm tưởng rằng mình chỉ nghĩ trong tâm thì người thế gian không thấy; thực tế là những người tâm thanh tịnh thấy rất rõ ràng.

Cho nên, Hòa Thượng dạy muốn “*Tâm Hạnh Tại Đạo*” thì ngày ngày không được rời xa Kinh pháp, lúc nào tâm cũng phải ở nơi giáo huấn của Phật Bồ Tát. Tất cả hành động và việc làm đều phải theo quy chuẩn của Phật Bồ Tát thì tập khí mới không thể sai sử mình. Nếu rời xa giáo huấn của Phật, chúng ta sẽ bị tập khí dẫn dắt. Việc bị tập khí sai sử cũng giống như một đứa nhỏ buộc dây vào cổ con gấu bông rồi kéo đi; con gấu bị lôi đi, lăn lộn, giăng qua bên này rồi quăng qua bên kia mà không hề có sức kháng cự. Tập khí dẫn dắt chúng ta đi y như vậy, chúng ta hoàn toàn không cưỡng lại được.

Tại sao người càng tu hành có công phu thì họ lại càng cẩn trọng, còn người không có công phu thì lại không biết cẩn trọng? Đừng lầm tưởng rằng vì có công phu nên họ không cần cẩn trọng; thực tế là càng có công phu càng cẩn trọng. Bởi vì họ biết rất rõ mình vẫn là một phàm phu với đầy tập khí. Nếu gặp duyên ác thì sẽ tạo ác; trong khi thế gian này đầy rẫy những duyên bất thiện. Nếu cộng vào những tập khí xấu ác sẵn có, chúng ta sẽ bị trôi lăn mãi không có ngày quay đầu.

Hòa Thượng nói rằng trong hơn năm mươi năm bốn ba khắp nơi trên thế giới, Ngài không bị ô nhiễm hay dao động. Hòa Thượng cũng từng đến Mỹ hoàng

pháp lợi sanh trong mấy chục năm, nhưng sau đó Ngài vẫn quay về quê hương. Khoảng sáu, bảy năm trước, tôi cũng từng đến Mỹ hai lần. Nhiều người nói tôi nên ở lại, nhưng tôi không hề có cảm giác muốn ở lại. Trước khi sang Mỹ, tôi đã đưa ra bốn điều kiện: không đi chơi, không tổ chức ăn uống, không ở khách sạn và không nhận quà. Đó là nguyên tắc tuyệt đối, không có ngoại lệ. Tại sao vậy? Vì tôi biết mình phải ngăn chặn những tập khí xấu ác dấy khởi khi ra ngoài thế giới muôn màu. Suốt một tháng ở Mỹ, tôi chỉ ở trong Tịnh xá tu học, trong Thôn Di Đà, tuyệt đối không tham quan hay du lịch. Nếu chúng ta giữ mình như vậy thì làm sao bị ô nhiễm được?

Tôi học được điều này từ nơi Hòa Thượng. Suốt hơn năm mươi năm bôn ba, Ngài đi đến đâu cũng chỉ để giảng Kinh nói Pháp, chia sẻ Phật pháp cho mọi người. Tôi nhớ ngày đầu tiên tôi ra Hà Nội, có đến bốn, năm mươi người đón tiếp, hoa tươi rực rỡ. Ngày đầu tôi xuống Đà Nẵng cũng đông người đón đưa như vậy. Còn bây giờ, tôi đi lại một mình, thậm chí người đón còn đến trễ và để tôi phải chờ. Có người nói không biết có phải do đức hạnh của tôi bị giảm sút hay do cách ăn ở chưa tốt mà giờ không còn người đón đưa như trước. Không phải như vậy! Tôi chọn cách tự đi một mình vì tôi sợ mình bị ô nhiễm.

Chúng ta nên biết đạo hạnh của mình chưa đủ. Ở trong danh dính danh, ở trong lợi dính lợi, ở gần tài dính tài, ở gần sắc dính sắc. Cho nên, mình phải tìm cách viễn ly những điều trên thì mới không bị ô nhiễm. Nếu chúng ta tùy thuận theo thế gian thì chắc chắn sẽ bị ô nhiễm. Chúng ta phải xa rời cái “*Thế vị*” và trân trọng, gần gũi với cái “*Pháp vị*” thì hương vị Phật pháp mới nồng nàn. Việc này mỗi chúng ta đều có thể cảm nhận rất rõ ràng. Hòa Thượng nói: “**Tôi nếm được Pháp vị nên Thế vị đối với tôi rất nhạt nhẽo**”. Còn chúng ta vì không nếm được “*Pháp vị*” nên mới thấy “*Thế vị*” nồng nàn. “*Thế vị*” chính là sự “*tự tư tự lợi*”, “*danh vọng lợi dưỡng*”, “*năm dục sáu trần*” và “*tham, sân, si, mạn*”. Tại sao những thứ này luôn quán chặt lấy bạn và bạn không thể buông xả được? Đó là vì “*Pháp vị*” đối với bạn quá tan nhạt, nên cái “*Thế vị*” mới trở nên cảm dỗ và nồng nàn đến như vậy.

Chúng ta thấy, khi tình cảm đối với cha mẹ và quê hương đã trở nên sâu đậm, thì cho dù phải bôn ba bất cứ nơi đâu, người thế gian vẫn luôn hướng về nguồn cội. Minh chứng là những ngày qua, chúng ta đã chứng kiến một sự chuyển

dịch khổng lồ khi dòng người tắt tả trở về quê hương; đường phố đông nghẹt, kẹt cứng. Đó chính là lẽ thường tình của thế gian.

Đối với “*Pháp vị*”, chúng ta phải suy nghĩ như thế nào? Trước đây, tôi cũng từng yêu thích một bài hát. Tôi tự hỏi làm sao để chuyển đổi cái tâm yêu thích bài hát đó sang việc yêu thích câu “*A Di Đà Phật*” như cách mình từng say mê một giai điệu. Nếu làm được như vậy, nhất định chúng ta sẽ thành tựu. Thực tế, đây chỉ là sự thay đổi đối tượng của tâm mà thôi. Sở dĩ chúng ta cảm thấy “*Thế vị*” - vị ngọt của thế gian - quá nồng nàn là vì chúng ta đã huân tập nó qua quá nhiều đời nhiều kiếp. Trong khi đó, dù cũng có duyên với Phật pháp từ lâu, nhưng cái “*Pháp vị*” trong ta lại quá tan nhạt, không đủ sâu đậm để lấn át những thói quen thế tục.

Ngay từ nhỏ, dù không ai dạy bảo, chúng ta đã sớm biết tự tư tự lợi. Hòa Thượng ví dụ về hai đứa trẻ mới hai tuổi trong nôi: nếu ta đưa đồ chơi cho đứa này mà không cho đứa kia, nó sẽ lập tức phản ứng ngay. Hòa Thượng dạy rằng: ***“Để làm cho Pháp vị trở nên nồng nàn, không có cách nào khác hơn là ngày ngày không rời xa Kinh giáo. Có như vậy thì Pháp vị mới sâu đậm, Thế vị mới dần tan nhạt. Nếu chính mình vẫn thường bị ảnh hưởng, bị cảm nhiễm và bị thói đời sai sử, thì đó là lúc ta phải thật sự phản tỉnh. Chúng ta phải mau mau quay đầu; hễ còn biết phản tỉnh và hồi đầu thì vẫn còn có thể cứu vãn kịp. Nếu không, cho dù đời này có gặp Phật pháp thì cũng chỉ là gieo một chút duyên lành và hưởng chút phước báo hữu lậu mà thôi”***.

Hòa Thượng nói: ***“Lục Tổ Đại Sư từng dạy Sanh tử đại sự, phước bất năng cứu”***. Nghĩa là sanh tử là việc lớn, phước báo không thể cứu thoát được. Để liễu sanh tử và chứng Bồ Đề, phước báo hữu lậu không có tác dụng, mà chúng ta phải tu tập “*Giới Định Tuệ*”. Chỉ có công đức từ “*Giới Định Tuệ*” mới thật sự hữu dụng; còn nếu chỉ có phước đức thì vẫn mãi luân hồi trong vòng sanh tử. Người có phước thì được đến nơi để hưởng phước, nhưng việc hưởng phước lại mang đến nhiều phiền phức. Trong nhà Phật gọi đây là “*Tam Thế Oan*” - nghĩa là đời này tu phước, đời sau hưởng phước, nhưng đến đời thứ ba lại phải gánh chịu nghiệp báo nặng nề do sự mê lầm trong lúc hưởng phước. Bản thân tôi sinh ra trong một gia đình nghèo khó, lớn lên cũng từng oán trách vì sao mình không được học hành đàng hoàng, phải tự bươn chải mọi thứ. Nhưng khi đã thấu hiểu Phật pháp, tôi vô

cùng tri ân hoàn cảnh đó. Nhờ nghèo khó mà tôi không có cơ hội tạo nghiệp, không có điều kiện để xa xỉ, lãng phí hay tiêu hao phước báo.

Hòa Thượng nhắc nhở rằng: **“*Sanh tử là việc lớn, phước không thể cứu; muốn liễu sanh tử chứng Bồ Đề thì phải tu Giới Định Tuệ*”**. “*Giới Định Tuệ*” chính là công đức chân thật. Khi chúng ta đọc Kinh, niệm Phật với tâm chân thật thanh tịnh, đó là thuộc về công đức. Phước đức không giải quyết được vấn đề sanh tử và người có phước báo đơn thuần không cách nào thoát khỏi Tam giới. Chúng ta phải nhận thức rõ: Chỉ có công đức mới giúp chúng ta thoát ly sinh tử luân hồi.

Hòa Thượng nói: **“*Con người thời nay thiếu phước vì sống trong hoàn cảnh vật chất đầy rẫy sự cám dỗ và dụ hoặc. Hoàn cảnh ấy chỉ làm tăng thêm lòng tự tư tự lợi, tham, sân, si, mạn; khiến con người mãi mê tranh danh đoạt lợi và hưởng thụ năm dục sáu trần*”**. Trong một môi trường như vậy, làm sao tâm có thể thanh tịnh? Công phu chân thật chính là giữ được tâm thanh tịnh ngay trong hoàn cảnh ô nhiễm, chứ không phải tìm cách trốn tránh để cầu sự thanh tịnh giả tạo. Tôi có người bạn đang điều hành công ty, gia đình có hai con nhỏ, nhưng anh vẫn duy trì được công phu. Anh vừa điều hành công việc, vừa chăm sóc vợ con, đưa gia đình đi mua sắm nhưng tâm không hề bị lay động. Điều đó chứng tỏ nếu chúng ta thật làm thì nhất định sẽ làm được.

Tuy nhiên, Hòa Thượng cũng nói: **“*Ở trong hoàn cảnh hiện nay, bạn phải có công phu tương đối mới có thể khắc chế được những cám dỗ; người thông thường khó lòng làm được*”**. Chính vì vậy, chúng ta cần chọn lấy hoàn cảnh và duyên tốt cho mình. Có những người đồng tham đạo hữu cùng nhau tu học, sách tấn và làm việc là điều vô cùng quý giá. Như **“*Đệ Tử Quy*”** đã dạy: **“*Gần người hiền, tốt vô hạn, đức tiến dần, lỗi ngày giảm*”**. Nếu xung quanh chúng ta đều là những người hy sinh phụng hiến thì đó là môi trường tốt để nuôi lớn tâm thiện lành. Ngược lại, nếu xung quanh toàn những người tham lam, tranh danh đoạt lợi thì tâm ta rất khó thanh tịnh.

Các học trò trước đây ở cùng tôi đều thấy rõ: Ba giờ mười lăm phút sáng tôi đã thức dậy; ba giờ ba mươi phút bắt đầu mở Zoom để lễ Phật. Cho dù thời tiết lạnh giá hay ốm đau, tôi vẫn duy trì đều đặn thời khóa không thiếu một buổi. Đến giờ học thì học nghiêm túc, giờ ăn thì ăn, giờ làm việc thì làm việc. Hàng ngày,

tôi đều có thời khóa và quy chuẩn rõ ràng. Nếu rời xa môi trường cùng nhau tu học này, gần như chúng ta sẽ không thể duy trì được kỷ luật. Môi trường cùng tu cùng làm mang lại lợi ích cụ thể và thiết thực, vậy mà nhiều người vẫn không chịu kiên trì.

Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta phải biết chọn lựa Thầy, chọn nơi chốn tu hành và chọn bạn đồng tham đạo hữu. Để có được sự chọn lựa này cũng cần đến đại phước báo; không có phước thì không thể chọn được duyên lành. Khi đã gặp được duyên tốt rồi, chúng ta phải biết trân trọng và giữ gìn”***. Những năm qua, tôi chứng kiến nhiều học trò đến rồi đi; có người rời đi để ra ngoài kiếm tiền trả nợ, nhưng kết quả là nợ nần càng chồng chất, thân tướng sâu khổ, héo mòn. Tiền là phước báo, nhưng dùng tiền như thế nào là trí tuệ. Người sống tùy tiện, không theo quy chuẩn thì cả đời khó có thành tựu. Người xưa nói ***“Nhất ẩm nhất trác, mạc phi tiền định”***, một bữa ăn, một ngụm nước đều do phước báo tiền định. Thế nhưng nhiều người không hiểu, họ thích sống tùy tiện hơn là sống trong kỷ luật. Có những người không muốn dọn dẹp nhà cửa, thích ở nhà trọ, ăn cơm quán để khỏi phải rửa chén, thích ngủ và chơi tùy thích. Những con người tùy tiện như vậy sẽ không bao giờ có được sự thành tựu trong cuộc đời.

Chúng ta phải nên trân trọng cái duyên tốt này. Đời này, chúng ta có thể cùng nhau tu học, làm những việc lợi ích cho cộng đồng là điều vô cùng may mắn. Đừng mơ tưởng đến việc thành Phật hay chứng ngộ cao xa khi những quy định tối thiểu nhất chúng ta không làm được. Hòa Thượng dạy rằng: ***“Những thứ như “tài sắc danh thực thù”, “tự tư tự lợi”, “danh văn lợi dưỡng”, “năm dục sáu trần”, “tham, sân, si, mạn” đã buông xuống được chưa? Nếu những thứ cơ bản này còn chưa buông được thì làm sao bước vào cảnh giới của Phật Bồ Tát?”***. Nếu chúng ta không có người gọi thì không thể dậy được sớm vậy thì chúng ta không phải là người tu hành. Bài học hôm nay nhắc nhở chúng ta phải nên trân trọng duyên tốt. Duyên tốt này có nghĩa là tất cả những việc làm của chúng ta phải chân thật mang lại lợi ích cho chúng sanh và những người xung quanh chúng ta đều là những người không tham cầu, không tự tư tự lợi.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót.

Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!